

RP 80/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statens pensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om statens pensioner. De föreslagna ändringarna gäller bestämmelserna om hur pensionen bestäms för militärpersoner i försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet.

Det blir lättare att göra pensionsberäkningar men pensionsnivån påverkas inte.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015. Enligt ikraftträdandebestämelsen tillämpas ändringarna på pensionsfall från och med 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning	3
1.2 Bedömning av nuläget	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	5
DETALJMOTIVERING	6
1 LAGFÖRSLAG	6
2 IKRAFTTRÄDANDE	7
3 LAGSTIFTNINGSORDNING	8
LAGFÖRSLAG	9
om ändring av lagen om statens pensioner	9
BILAGA	13
PARALLELLTEXT	13
om ändring av lagen om statens pensioner	13

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning

Militärpensionssystemet gäller i nuläget cirka 10 200 personer inom försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet. I militärpensionssystemet uppkommer rätten till pension antingen utgående från tjänstetid eller från avgångsåldrar som är lägre än 63 år.

Vid ingången av 2005 genomfördes i Finland en reform av arbetspensionssystemet där pensionen för andra än de som hör till militärpensionssystemet övergick från pension som tjänas in för varje anställningsförhållande till pension utgående från årsinkomster. Då ändrades även sättet att räkna ut militärpensioner. Den intjänade pensionen grundar sig på inkomsterna under de tio sista åren av militärt arbete. Militärpensionen tjänas in som så kallad dagsintjänning vilket innebär att 1/180 procent tjänas in för varje dag i militärt arbete. Detta motsvarar en årlig tillväxt på två procent. Den som arbetar i flygaruppgifter tjänar in pension på 1/120 procent per dag, vilket motsvarar en årlig tillväxt på tre procent.

Alla tjänstledigheter utan lön dras av från de tider som berättigar till pension och från den tjänstgöringstid som krävs för att pensionsrätt ska uppnås. Oavlönad tid som berättigar till pension enligt statens pensionslag (1295/2006) tjänas in enligt 62 § i lagen.

På grund av militärpensionens snabba tillväxt har pensionerna ett maximibelopp på 60 procent av den genomsnittliga inkomst som räknas ut för de sista tio åren. De som anställdes före 1993 hör till det gamla systemet där bland annat tillväxten kan vara högre.

Militärpensionssystemet har en slutkarens som den militära tjänsten måste uppfylla för att en person ska vara berättigad till pension. Villkoret för militärpension är inkomster på minst 16 200 euro i militär tjänst under minst tre kalenderår av de fem kalenderår som omedelbart föregår början av pensionsrätten

eller tjänstgöringens slut. Beloppet i euro är på nivån för 2014.

1.2 Bedömning av nuläget

I och med pensionsreformen 2005 behöver pensionsanstalterna endast uppgifter om de inkomster som berättigar till pension för att räkna ut pensioner. Anställningsförhållandenas längd har inte längre någon betydelse för hur pensionerna bestäms. Militärpensionerna är ett undantag.

Registreringen av de uppgifter som berättigar till pension har för hela arbetspensionssystemets del överförts till det gemensamma inkomstregistret Arek Oy. Eftersom inget annat pensionssystem längre behöver registrera avbrott i anställningsförhållanden måste man i det gemensamma registret upprätthålla information om avbrott enbart för de cirka 10 200 militärer som Keva sköter. Keva övergår under 2014 av kostnadsskäl till att enhetligt registrera årsinkomster som gäller alla de pensionslagar som Keva sköter. Då registreras inte längre avbrott utan lön i det inkomstregistret.

När man övergick till att räkna pension direkt utgående från årsinkomster avslutades alla anställningar utom de militära vid slutet av 2004. Pension som tjänats in tidigare än 2005 räknades enligt de tidigare bestämmelserna och från ingången av 2005 enligt de nya. För de pensioners del som bestäms före 2004 har Keva övergått till att anlita det gemensamma systemet för uträkning av arbetspensioner som Arek Oy förvaltar. Eftersom militärpensionerna räknas på ett helt annat sätt än övriga pensioner måste Keva för detta ändamål ha ett separat program för uträkning av dem. Kostnaderna för att upprätthålla programmet är mycket höga i relation till antalet ärenden som behandlas. Dessutom är programmet så gammalt att det snart borde förnyas helt. Den arbetsinsats som krävs för ett programbyte och kostnaderna i samband med det skulle även vara ansevärd.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

För att spara kostnader för datasystem och personal föreslås det att uträkningen av militärpensioner ändras. Avsikten är att pensionernas nivå och tidpunkterna när pensionerna börjar bevaras oförändrade. Reformen genomförs enligt en modell som ger militärerna motsvarande pensioner som i nuläget.

Enligt förslaget ska militärernas pension övergå till pension som fastställs på basis av årsinkomst liksom för andra statsanställda. Pensionen räknas dock ut på ett annat sätt. För militärer ska det inte räknas ut pensionslön som i nuläget. Pensionen bestäms på basis av den slutlön som fastställs utgående från inkomsterna för de sista tio åren före pensionsrätten börjar eller anställningsförhållandet upphör.

Slutlönen räknas ut som ett medeltal av de tio senaste kalenderårens inkomster som förhöjts med en lönekoeficient. Löntagarens pensionsavgift dras av från inkomsterna och de inkomster som utgör grund för sociala förmåner för oavlönad tid läggs till. Medeltalet av inkomsterna räknas ut. Principen för hur slutlönen fastställs motsvarar det nuvarande sättet att för sjukpensioner beräkna inkomsten för återstående tid, men i stället för fem år som används som grund där ska slutlönen fastställas utgående från de tio sista åren.

Eftersom man i samband med ändringarna 2005 vid beräkningar redan konstaterade att en pension baserad direkt på årsinkomsterna ger en avsevärt lägre militärpension än en pension som räknas ut på basis av pensionslön de sista åren ska tillväxten under de år som föregår fastställandet av slutlönen från och med 2014 höjas med en koeficient. Pension som tjänats in före ändringarna trätt i kraft och under tiden som föregår tiden när slutlönen räknats ut fastställs direkt på basis av slutlönen.

Eftersom militärers pensioner inte längre ska räknas utgående från intjänad tid föreslås det att också kraven på anställningstid som grund för pensionsrätten ändras till krav på minimiinkomst per år. Varje år som kravet på anställningstid uppfylls bör en militär ha årsinkomster från militär tjänst som berättigar

till militärpension på minst 16 200 euro enligt nivån 2014.

3 Propositionens konsekvenser

De föreslagna ändringarna bedöms inte märkbart inverka på tidpunkten när militärpensioner börjar. För så kallade gamla militärer som avses i ikraftträdandebestämmelserna för tidigare ändringar bestäms pensionsrätten på basis av de tjänsteår som berättigar till militärpension. De föreslagna ändringarna inverkar inte på så sätt att deras pensioner börjar senare, för tjänsteåren räknas till stor del enligt de nuvarande bestämmelserna. Eftersom endast sammanhängande avbrott på minst 30 dagar dras av från tjänstgöringstiden i stället för det nuvarande sättet att räkna dagar höjs inte pensionsåldern genom de nya föreskrifterna.

De så kallade nya militärernas rätt till militärpension uppkommer vid avgångsåldern. De kan fortfarande avgå när de fyllt 48 år och få militärpension vid 55 års ålder om de har en viss anställningstid som berättigar till militärpension. Det föreslås att anställningstiden räknas ut på basis av årsinkomster istället för på basis av exakta anställningstider. Ändringen gör det möjligt för nya militärer att i flera fall än i nuläget uppfylla kravet på anställningstid trots avbrott utan lön.

De föreslagna ändringarna i sättet att räkna militärpensioner påverkar inte pensionens storlek om det inte har varit några avbrott utan lön under det militära arbetet. Cirka hälften av dem som söker ålderspension har avbrott utan lön under de sista tio åren. De flesta avbrotten är dock bara några dagar långa så deras inverkan på slutlönen blir högst några euro.

Enligt en utredning har i de 570 militärpensioner som börjat 2012 och 2013 endast 30 personer haft avbrott utan lön på över 30 dagar. I de fallen skulle slutlönen enligt det nya sättet att räkna vara 2—50 euro mer eller mindre per månad av den nuvarande pensionslönen på 4 000—5 000 euro. Den koeficient som enligt förslaget ska användas när pensioner räknas ut påverkar pensioner som börjar först efter 2024. Det sammanlagda resultatet av ändringarna har bedömts bli att av de 10 200 personer som omfattas av

militärpensionssystemet skulle cirka 450 personers pension vara cirka 1 procent högre än i nuläget och cirka 140 personers pension cirka 1 procent lägre. Ändringarnas inverkan skulle sålunda på en månadspension på 2 000 euro vara cirka 20 euro i månaden i den ena eller den andra riktningen. De föreslagna ändringarna bedöms således inte heller märkbart inverka på pensionsutgifterna.

Det nuvarande särskilda dataprogrammet för uträkning av militärpensionerna bör i varje fall förnyas före 2016. Då programmet tas ur bruk sparas 650 000 euro per år i driftskostnader. Om räknandet av militärpensioner på det sätt som föreslås blir en del av systemet för uträkning av pensioner uppskattas de ändringar som bör göras i Kevas egna och arbetspensionssystemets gemensamma datasystem utgöra en engångsutgift på cirka en halv miljon euro. Kostnaderna är dock betydligt mindre än vad anskaffningen av ett dataprogram för uträkning av militärpensioner enligt de nuvarande bestämmelserna skulle medföra.

Den största kostnadsbesparingen kan nås genom att registreringen av och anmälnings sättet för inkomsterna förenklas. På så sätt beräknas man nå en engångsbesparing på över 1,5 miljoner euro i systemkostnaderna och dessutom sparas i administrativt arbete cirka en halv miljon euro på årsbasis. Om det för räkningen av militärpensioner fortfarande skulle behövas exakta uppgifter om anställningstider och avbrott måste ett helt nytt da-

tasystem byggas upp för dem. Detta skulle förutsätta även ändringar i arbetsgivarnas datasystem vilket skulle orsaka betydande kostnader.

När det gamla dataprogrammet för uträkning av militärpensionerna avskaffas krävs det att registeruppgifterna för dem som hör till systemet granskas. Avsikten är att detta granskningsarbete utförs före utgången av 2015. Till det behövs uppskattningsvis en arbetsinsats på 5—8 årsverken. Det är inte fråga om extra arbete för det utförs numera vartefter pensionsansökningarna kommer in. På så sätt säkerställs det att pensionerna i sinom tid beviljas till rätt belopp.

Militärerna kan efter de föreslagna ändringarna och efter att registeruppgifterna granskats erbjudas bättre rådgivningsservice än i nuläget innan de ansöker om pension. De kan även få likadana arbetspensionsutdrag som andra försäkrade har fått 2012–2013.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet och Keva i samarbete med representanter för försvarsministeriet, de centralorganisationer som representerar statens personal, huvudstaben och gränsbevakningsväsendet. Det har dessutom förts samarbetsförhandlingar om propositionen i statens pensionsdelegation där huvudavtalsorganisationerna som representerar statens personal är representerade.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

96 §. Rätten att gå i pension. Kravet på tjänstgöring i fulla månader i 2 mom. 3 punkten i paragrafen ersätts enligt förslaget med krav på årsinkomst. Militären har rätt till pension om de övriga kraven i paragrafen uppfylls och militären har inkomster som berättigar till pension i militär tjänst eller militära uppdrag minst 12 000 euro om året under en tid på 30 år minskad med de fulla år som för hans eller hennes del återstår till utgången av det år då han eller hon uppnår 55 års ålder och för en flygares del det nämnda beloppet under minst 20 års tid.

Också kravet på anställningstid i 3 mom. 2 punkten ska enligt förslaget ändras från krav på tjänsteår till krav på årsinkomst. En militär som nämns i momentet har rätt att gå i pension om de övriga kraven i bestämmelsen uppfylls och personen under minst 30 kalenderår i militär tjänst eller militära uppdrag har inkomster som berättigar till pension på minst 12 000 euro om året.

Dessutom föreslås det att förteckningen i både 2 och 3 mom. om militära tjänster som föreskriften tillämpas på ska ändras så att den är tidsenlig. Det är inte meningen att ändra på kretsen av de som hör till militärpensions-systemet.

Beloppet 12 000 euro i paragrafen är på nivå för 2004.

97 §. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten och slutlönen. Paragrafen anger hur den pensionsgrundande arbetsinkomsten ska fastställas. Eftersom paragrafen ska innehålla föreskrifter också om hur slutlönen fastställs föreslås det att rubriken formuleras om till den pensionsgrundande arbetsinkomsten och slutlönen.

I paragrafens 1 mom., där det föreskrivs om de inkomster som ska beaktas i den pensionsgrundande arbetsinkomsten, föreslås ett tillägg med en hänvisning även till 59 § i la-

gen där det anges vilka inkomster som berättigar till pension.

Paragrafen föreslås få nya 2 och 3 mom. Det nya 2 mom. ska ange hur slutlönen räknas ut. Den ska fastställas utgående från arbetsinkomsterna för högst tio år före pensionsfallet eller på samma sätt för högst tio år före anställningen upphör. Året för pensionsfallet ingår i de tio åren om anställningen upphör vid årets slut. När slutlönen fastställs beaktas förutom lönen som arbetsgivaren betalat ut också eventuella inkomster som utgör grund för sociala förmåner för oavlönad tid för varje kalenderår som påverkar slutlönen. Även inkomster som motsvarar inkomst för återstående tid för invalidpension som betalats ut för eventuell invalidpension ska beaktas. Den sammanlagda summan av inkomsterna divideras med antalet år för vilka inkomsterna beaktas, alltså högst med 10, och divideras med 12. Vid användning av divisorn ska inte år då personen inte alls haft inkomster som berättigar till militärpension räknas med och inte heller inkomster för tid med sjukpension.

I paragrafens nya 3 mom. anges eventuella oavlönade perioder utöver de perioder som avses i 2 mom. som ska beaktas i slutlönen. Om det i det militära arbetet har förekommit sammanhängande oavlönade avbrott på minst 30 dagar under ett kalenderår och orsaken till avbrottet har varit annan tjänst eller annat arbete än militär tjänst kan inkomsterna för det året lämnas bort när slutlönen fastställs. Samma praxis kan gälla om rätten till tjänstledighet grundar sig på ett skäl som anges i lag eller tjänstekollektivavtal, till exempel vård av barn under tre år och studier i enlighet med lagen om studieledighet. Enligt tjänstekollektivavtalet kan en person få tjänstledighet utan lön till exempel för vård av ett svårt sjukt barn. Inkomsterna för sådana år beaktas inte i pensionsansökan, där även orsaken till tjänstledigheten bör uppges.

År som på detta sätt lämnas obeaktade får dock vara högst en tredjedel av de högst tio år på basis av vilka slutlönen fastställs.

98 §. Pensionstillväxt. Enligt den nuvarande ordalydelsen i paragrafen tillväxer pensionen för varje till pensionstid hänförlig dag. Det föreslås att 1 mom. i paragrafen ändras så att pensionen tillväxer på basis av inkomsterna för varje kalenderår.

Enligt förslaget utökas paragrafen med nya 2 och 3 mom. varvid de nuvarande 2 och 3 mom. blir nya 4 och 5 mom.

Det nya 2 mom. i paragrafen ska ange hur den pension som tjänas in direkt på basis av årsinkomsterna enligt 1 mom. omvandlas till att motsvara den ökade inkomstnivån under de sista åren.

När slutlönen fastställs för den tid som föregår de år som ska beaktas räknas den genomsnittliga månadsinkomsten ut för uträkning av en omvandlingskoefficient. Den genomsnittliga månadsinkomsten fastställs genom att årsinkomsterna från militära tjänster och uppdrag beaktas med undantag av inkomsten för de två första åren. Också år med inkomster på mindre än 70 procent av den genomsnittliga inkomsten för de två föregående åren som valts lämnas bort. Det tredje årets inkomster jämförs endast med det andra årets inkomster. Inkomsterna ska även innefatta inkomster som utgör grund för sociala förmåner för oavlönad tid såsom när slutlönen fastställs samt inkomster som betalats ut för eventuell invalidpension och som motsvarar inkomst för återstående tid för invalidpension. Den genomsnittliga månadsinkomsten får man genom att räkna ihop de inkomster som beaktats på det ovan beskrivna sättet och dividera dem med antalet år och därefter med 12.

Koefficienten med vilken de tidigare årens inkomster omvandlas till nivån för slutlönen fås genom att dela slutlönen med den ovan beskrivna genomsnittliga månadsinkomsten. Koefficienten fastställs med två decimalers noggrannhet. Om det inte går att räkna ut en genomsnittlig månadsinkomst på grund av att de år som ska räknas med är för få är omvandlingskoefficienten 1,00.

I det nya 3 mom. anges hur den pension räknas ut som tjänas in under året då pensionen börjar. Om anställningen upphör samma år

som pensionen börjar fastställs pensionen för året när anställningsförhållandet upphör på basis av slutlönen. Slutlönen omvandlas till inkomst för året när pensionen börjar genom att inkomsten multipliceras med antalet kalendermånader från ingången av året när pensionen börjar tills pensionen börjar. Om anställningen upphör den 31 december tjänas pension in på basis av årsinkomsterna också det sista året.

99 §. Pensionens maximibelopp. Det föreslås att paragrafen ändras så att maximibeloppet för en militärs pension fastställs enligt den slutlön som räknas ut enligt förslaget i 97 §. Samtidigt ska paragrafens formulering enligt förslaget preciseras så att det för de förmånens del som ska beaktas i maximibeloppet hänvisas till förmånerna i 62 §, som innehåller de förmåner som ursprungligen avsågs med förmåner som ska beaktas.

2 Ikraftträdande

Det föreslås att ändringarna i lagen om statens pensioner träder i kraft den 1 januari 2015. Lagen ska tillämpas på de pensioner där pensionsfallet inträffar från och med 2016.

Vissa personer som är berättigade till militärpension har fortfarande rätt till militärpension på basis av anställningstid redan innan de når avgångsåldern. Deras rätt att gå i pension regleras i lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006). När den anställningstid som berättigar till pension räknas ut beaktas tiden före den 1 januari 2014 räknad som dagar enligt de nuvarande bestämmelserna. Därefter minskas anställningstiden endast med oavlönade avbrott som räckt minst en månad. Detta ska anges i 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen.

Enligt 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen ska, också då pensionerna fastställs för andra militärer än de som nämns tidigare i 3 mom., tiden till utgången av 2013 beaktas enligt de nuvarande bestämmelserna. Om militärtjänsten upphör 2014 eller 2015 och inkomsterna under de åren inte når det belopp som krävs räknas anställningstiden som förutsättning för pension enligt de nuvarande föreskrifterna.

I 5 mom. i ikraftträdandebestämmelserna anges det hur pensionen fastställs för tiden före lagen träder i kraft.

Om anställningen upphör eller pensionsfallet inträffar 2016 eller senare räknas pensionen och slutlönen enligt 97 § ut helt i enlighet med föreskrifterna i denna lag för de tio sista åren. I de åren beaktas även år före 2016.

För år som föregår de ovan nämnda tio åren fastställs pensionen enligt de nuvarande bestämmelserna på basis av den tid som berättigar till pension och pensionslönen, dock högst till utgången av 2013. Som pensionslön används emellertid slutlönen enligt 97 § i denna lag.

Enligt 6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen ska även inkomsterna för åren före lagen träder i kraft beaktas när omvandlingskoefficienten enligt 98 § i lagen räknas ut. Om det i åren före de tio sista åren ingår år efter 2013 ska den pension som tjänas in för de åren omvandlas med koefficienten. Om endast åren 2014 eller 2015 finns med när koefficienten räknas ut och inget av dem ska tas med på grund av att inkomsterna är mindre än 70 procent av de två föregående årens genomsnittliga inkomst, räknas som genomsnittlig inkomst den genomsnittliga inkomsten för det sista året före 2014 räknad enligt de nuvarande bestämmelserna.

Alla belopp i euro som anges i statens pensionslag motsvarar värdet ett av den fastställda lönekoefficienten för 2004. Därför ska enligt 7 mom. i ikraftträdandebestämmelsen också beloppet 12 000 euro som anges i 96 § 2 och 3 mom. och 98 § 1 mom. vara på nivån för 2004.

3 Lagstiftningsordning

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 60/2002 rd behandlat regeringens proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen (RP 242/2002 rd). I utlåtandet

konstaterar grundlagsutskottet att den konstitutionella bedömningen av ändringarna i pensionslagstiftningen framför allt bygger på två element, det i grundlagens 15 § reglerade egendomsskyddet och garantierna i 19 § 2 mom. för en grundläggande försörjning.

Enligt utskottet (GrUU 13/1995 rd) har det i fråga om att pensionsrätterna skyddas i grundlagen gällt en konkret förmån som uttryckligen ansetts införtjänad, inte till exempel skydd av ett gällande pensionssystem. Den konstitutionella utgångspunkten har således ansetts vara att vanliga lagar kan stiftas om pensionssystemets innehåll också när de påverkar personer i anställningsförhållanden. Bland annat bestämmelser om pensionsålder, pensioners tillväxt och målnivå har, om inte något annat särskilt skäl förelegat, ordnats genom vanliga lagar. Ett sådant särskilt skäl som avses har närmast ansetts kunna uppstå då ändringar i pensionssystemet genomförs på ett sätt som till någon del kan ge upphov till en oskälig försämring av pensionsförmåner som ansetts intjänade.

Syftet med de föreslagna lagändringarna är inte att ändra nivån på militärpensionerna. Avsikten är enbart att förenkla registreringen av de uppgifter som behövs för att fastställa militärpensionerna och sättet att räkna ut dem. Genom omvandlingskoefficienten säkerställer man att pensionerna hålls på samma nivå som när de tio sista åren används i nuläget.

Ändringarna gäller de pensionsfall som inträffar efter att ändringarna trätt i kraft. Fastän man då slutlönen fastställs även beaktar tiden före ändringarna har trätt i kraft avviker slutlönen till nivån inte från den pensionslön som fastställs i nuläget. Regeringen anser att lagförslagen i propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det som anförs ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statens pensioner (1295/2006) 96 § 2 och 3 mom., samt 97—99 §, av dem 98 § sådan den lyder i lag 1060/2009, som följer:

96 §

Rätten att gå i pension

En militär som innehar en militär tjänst som kommandör för försvarsmakten, som chef för huvudstaben, general, amiral, överste, kommodor, militärprofessor, officer eller institutofficer vid försvarsmakten eller som officer eller institutofficer vid gränsbevakningsväsendet, för vilka föreskrivs sär-skilda behörighetsvillkor i bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om försvarsmakten (551/2007) eller lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005), har rätt till ålderspension, om

- 1) militären har militär grad,
- 2) militären har fyllt 48 år när tjänstgöringen upphör och 55 år innan pensionen börjar eller är tjänsteman som tjänstgör i en

tjänst som förutsätter flygarexamen och har fyllt 45 år när tjänstgöringen upphör och innan pensionen börjar,

3) militären, när han eller hon avgår från sin tjänst, har haft minst 12 000 euro per år i inkomster som berättigar till pension i militära tjänster eller uppdrag som avses i 95 § i minst 30 kalenderår minskat med de hela år som för hans eller hennes del återstår till utgången av det år då han eller hon fyller 55 år, eller, om han eller hon är tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag, har haft inkomster enligt ovan minst 20 kalenderår i en tjänst som förutsätter flygarexamen, och

4) villkoren i fråga om de pensionsgrundande arbetsinkomsterna enligt 98 § i denna lag uppfylls.

En militär som innehar en militär tjänst som chefsingenjör vid försvarsmakten, militäröveringenjör, överläkare vid försvarsmakten, militäröverläkare, fältbiskop eller mili-

tärpräst som specialofficer eller underofficer vid försvarsmakten eller som specialofficer, gränsbevakare eller sjöbevakare vid gränsbevakningsväsendet har dessutom rätt att få ålderspension, om:

1) militären har fyllt 55 år när tjänstgöringen upphör,

2) militären har haft minst 12 000 euro per år i inkomster som berättigar till pension i militära tjänster eller uppdrag som avses i 95 § i minst 30 kalenderår, och

3) villkoren i fråga om de pensionsgrundande arbetsinkomsterna enligt 98 § i denna lag uppfylls.

97 §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten och slutlönen

När den arbetsinkomst som pensionen grundar sig på räknas ut för en militär beaktas endast inkomsterna enligt 98 §. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut med beaktande av 59, 61 och 70 §.

Den slutlön som behövs för fastställandet av pensionen räknas ut på basis av de arbetsinkomster som avses i 1 mom. Slutlönen beräknas utifrån arbetsinkomsterna under högst de tio kalenderår som föregår pensionsfallet eller på motsvarande sätt de tio kalenderår som föregår tjänstgöringsförhållandets upphörande. Året för pensionsfallet beaktas som ett av dessa urvalsår, om tjänstgöringsförhållandet har upphört den sista dagen det året. I arbetsinkomsten för vart och ett av kalenderåren beaktas även de i 62 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid i enlighet med vad som föreskrivs i 63 § 2 mom. samt de inkomster som motsvarar inkomst för återstående tid från den invalidpension som betalats ut under de år som beaktas. Summan av inkomsterna divideras med det antal år som beaktats när summan räknades ut. I det antal år som utgör divisorn beaktas inte kalenderår under vilka personen varken har haft inkomster som avses i 1 mom. eller ovan avsedda inkomsten som motsvarar inkomsten för återstående tid från

invalidpensionen. Därefter divideras det tal som utgör kvoten med 12.

Om en tjänstgöring som avses i detta kapitel under de högst tio kalenderår som ska beaktas enligt 2 mom. varit avbruten utan lön under en sammanhängande tid på minst 30 dagar under ett kalenderår, ska det året och inkomsterna för året på ansökan lämnas obeaktade när slutlönen bestäms. Förutsättningen för att de inte ska beaktas är att orsaken till avbrottet är att militären skött en annan tjänst eller ett annat arbete än en militär tjänst eller ett militärt uppdrag eller att det är fråga om sådan tjänst- eller arbetsledighet som han eller hon har rätt till enligt lag eller tjänstekollektivavtal. Dessutom förutsätts att det till det aktuella kalenderårets arbetsinkomster för den tiden inte har lagts till i 2 mom. avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid. Det antal år som inte beaktas kan dock utgöra högst en tredjedel av de högst tio kalenderår som avses i 2 mom.

98 §

Pensionstillväxt

En militärs pension tillväxer med 2 procent per år av varje års pensionsgrundande arbetsinkomster. Pensionen för en tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet tillväxer med 3 procent per år av varje års pensionsgrundande arbetsinkomster. En militärs pension för återstående tid tillväxer såsom i arbete till den del återstående tid inräknas i pensionen, till utgången av den månad under vilken militären fyller 50 år. Detta moment tillämpas endast, om

1) en militär har pensionsgrundande inkomster som i medeltal uppgår till minst 12 000 euro om året i en militär tjänst och han eller hon under de fem kalenderår som omedelbart föregår den tidpunkt då pensionsrätt uppkommer och tjänstgöringen upphör, i minst tre kalenderår i en sådan tjänst har pensionsgrundande inkomster som uppgår till minst det ovan nämnda beloppet, eller

2) invalidpension beviljas med tillämpning av 55 §.

Den pension som enligt 1 mom. har tillväxt för en militär under de år som föregår de i 97 § avsedda sista tio kalenderåren omvandlas till att motsvara de ändringar som skett i inkomstnivån. Den intjänade pensionen multipliceras med det tal som fås när slutlönen divideras med den genomsnittliga månadsinkomsten för de kalenderår som använts för att bestämma slutlönen. De föregående årens genomsnittliga månadsinkomst räknas ut genom att till varje års inkomster i en militär tjänst lägga till de inkomster som avses i 63 § 2 mom. samt de inkomster som motsvarar inkomst för återstående tid från den invalidpension som betalats ut under dessa år. Summan av inkomsterna divideras med det antal år som beaktats och därefter med 12. När den genomsnittliga månadsinkomsten räknas ut beaktas inte de två första intjänandeåren, eller de kalenderår där inkomsterna ligger under 70 procent av den genomsnittliga inkomsten för de två föregående intjänandeår som beaktas när den genomsnittliga inkomsten räknas ut och inte heller det tredje intjänandeåret, om inkomsterna ligger under 70 procent av det andra intjänandeårets inkomster. Koefficienten fastställs med två decimalers noggrannhet. Om det inte finns några år som ska beaktas, är koefficienten 1,00.

Om tjänstgöringen upphör samma år som ålderspensionen börjar, används som inkomster för det året den slutlön som bestäms enligt 97 §. Slutlönen multipliceras med antalet kalendermånader från ingången av det år då pensionen börjar till slutet av den månaden då tjänstgöringen upphör.

För oavlönad tid som avses i 62 § tillväxer pensionen för en militär på samma sätt som för en arbetstagare i annan än militär tjänst.

En militärs ålderspension omräknas med livslängdskoefficienten i enlighet med 72 § dock så att pensionen, när en militärs ålderspension börjar, omräknas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen började. Om en militär beviljas invalidpension på grund av arbetsoförmåga, omräknas, när invalidpensionen börjar, den pension som intjänats fram till det att arbetsoförmågan började med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetsoförmågan började. När livslängdskoefficienten tillämpas omräknas beloppet av den i mi-

litär tjänst intjänade ålderspensionen innan pensionens maximibelopp begränsas i enlighet med 99 §.

99 §

Pensionens maximibelopp

Maximibeloppet av en i detta kapitel avsedd pension för en militär får vara högst 60 procent av den i detta kapitel avsedda slutlönen. Maximibeloppet innefattar även i 62 § avsedda förmåner som beviljas i samband med militärpensionsfall. Avdraget görs på militärpensionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2016 eller senare.

Har en militär enligt lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006) rätt till ålderspension på basis av tid som berättigar till pension, fastställs den tid som berättigar till pension från och med den 1 januari 2014 genom att tiden för sammanhängande oavlönade avbrott på minst 30 dagar i tjänstgöringen eller arbetet dras av från tiden i den militära tjänsten eller det militära uppdraget.

De år som avses i 96 § 2 och 3 mom. till och med den 31 december 2013 beaktas räknade enligt 96 § i den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Om militär-tjänstgöringen upphör 2014 eller 2015 och inkomstkravet enligt 96 § 2 eller 3 mom. inte uppfylls under dessa år, bestäms kravet på tjänstgöringstid enligt 96 § i den lag som gällde vid ikraftträdandet.

Pensionen från en militär tjänst eller från ett militärt uppdrag före den 1 januari 2014 till utgången av det år som föregår det första året som beaktas när slutlönen räknas ut bestäms i enlighet med den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag och i enlighet med lagen om införande av lagen om statens pensioner så att slutlönen enligt 97 § anses utgöra den pensionsgrundande lönen. Samma förfarande tillämpas, om den militära tjänstgöringen har upphört före ikraftträdandet av lagen.

När intjänandeår väljs för uträkning av koefficienten enligt 98 § 2 mom. i denna lag beaktas också de år som föregått lagens ikraftträdande. Om åren 2014 och 2015 då lämnas obeaktade, ska den genomsnittliga månadsinkomsten för dessa år räknas ut enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet av

denna lag utifrån inkomsterna det sista intjänandeår som föregår 2014.

Det penningbelopp som nämns i 96 § 2 och 3 mom. och i 98 § 1 mom. i denna lag motsvarar värdet ett (1,000) för den i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) avsedda lönekoeficienten år 2004.

Helsingfors den 5 juni 2014

Vid förhinder för statsministern, utrikesminister

ERKKI TUOMIOJA

Social- och hälsovårdsminister *Paula Risikko*

Bilaga
Parallelltext

Lag

om ändring av lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statens pensioner (1295/2006) 96 § 2 och 3 mom., samt 97— 99 §, av dem 98 § sådan den lyder i lag 1060/2009, som följer:

Gällande lydelse

96 §

Rätten att gå i pension

En militär som tjänstgör i en officers- eller institutofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt behörighetsvillkor har fastställts tjänsteexamen för officer eller institutofficer, har *dessutom* rätt att *få* ålderspension, om

- 1) militären har militär grad,
- 2) militären har fyllt 48 år när anställningen upphör och 55 år innan pensionen börjar eller är tjänsteman som tjänstgör i en tjänst som förutsätter flygarexamen och har fyllt 45 år när anställningen upphör och innan pensionen börjar,
- 3) militären, när han eller hon avgår från sin tjänst, har en anställningstid i militära tjänster eller uppdrag som avses i 95 § vilken uppgår till minst 30 år minskad med de fulla månader som för hans eller hennes del återstår till 55 års ålder eller, om han eller hon är tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag, har en anställningstid som uppgår till minst 20 år i en tjänst som förutsätter flygarexamen, och
- 4) villkoren i fråga om de pensionsgrundande arbetsinkomsterna enligt 98 § i denna lag uppfylls.

Föreslagen lydelse

96 §

Rätten att gå i pension

En militär som *innehär en militär tjänst som kommandör för försvarsmakten, som chef för huvudstaben, general, amiral, överste, kommodor, militärprofessor, officer eller institutofficer vid försvarsmakten eller som officer eller institutofficer vid gränsbevakningsväsendet, för vilka föreskrivs sär-skilda behörighetsvillkor i bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om försvarsmakten (551/2007) eller lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005)*, har rätt till ålderspension, om

- 1) militären har militär grad,
- 2) militären har fyllt 48 år när tjänstgöringen upphör och 55 år innan pensionen börjar eller är tjänsteman som tjänstgör i en tjänst som förutsätter flygarexamen och har fyllt 45 år när tjänstgöringen upphör och innan pensionen börjar,
- 3) militären, när han eller hon avgår från sin tjänst, *har haft minst 12 000 euro per år i inkomster som berättigar till pension i militära tjänster eller uppdrag som avses i 95 § i minst 30 kalenderår minskat med de hela år som för hans eller hennes del återstår till utgången av det år då han eller hon fyller 55 år*, eller, om han eller hon är tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag, har *haft in-*

En militär som tjänstgör vid försvarsmakten i en specialofficerstjänst, som militärpräst eller underofficer eller i en militär specialtjänst eller vid gränsbevakningsväsendet i en specialofficers-, gränsbevakar- eller sjöbevakartjänst har dessutom rätt att få ålderspension, om

1) han eller hon har fyllt 55 år när anställningen upphör,

2) han eller hon har en anställningstid om minst 30 år i militära tjänster eller uppdrag som avses i 95 §, och

3) villkoren i fråga om de pensionsgrundande arbetsinkomsterna enligt 98 § i denna lag uppfylls.

komster enligt ovan minst 20 kalenderår i en tjänst som förutsätter flygarexamen, och

4) villkoren i fråga om de pensionsgrundande arbetsinkomsterna enligt 98 § i denna lag uppfylls.

En militär som *innehär en militär tjänst som chefsingenjör vid försvarsmakten, militäröveringenjör, överläkare vid försvarsmakten, militäröverläkare, fältbiskop eller militärpräst som specialofficer eller underofficer vid försvarsmakten eller som specialofficer, gränsbevakare eller sjöbevakare vid gränsbevakningsväsendet* har dessutom rätt att få ålderspension, om:

1) militären har fyllt 55 år när *tjänstgöringen* upphör,

2) *militären har haft minst 12 000 euro per år i inkomster som berättigar till pension i militära tjänster eller uppdrag som avses i 95 § i minst 30 kalenderår, och*

3) villkoren i fråga om de pensionsgrundande arbetsinkomsterna enligt 98 § i denna lag uppfylls.

97 §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten

När den arbetsinkomst som pensionen grundar sig på räknas ut för en militär beaktas endast inkomsterna enligt 98 § för högst 10 år före pensionsfallet eller på motsvarande sätt för tiden före anställningens upphörande. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut med beaktande av 61 och 70 §, och summan divideras med antalet dagar som berättigar till militärpension under granskningstiden. Talet i fråga multipliceras med 30.

97 §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten och slutlönen

När den arbetsinkomst som pensionen grundar sig på räknas ut för en militär beaktas endast inkomsterna enligt 98 §. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut med beaktande av 59, 61 och 70 §.

Den slutlön som behövs för fastställandet av pensionen räknas ut på basis av de arbetsinkomster som avses i 1 mom. Slutlönen beräknas utifrån arbetsinkomsterna under högst de tio kalenderår som föregår pensionsfallet eller på motsvarande sätt de tio kalenderår som föregår tjänstgöringsförhållandets upphörande. Året för pensionsfallet beaktas som ett av dessa urvalsår, om tjänstgöringsförhållandet har upphört den sista dagen det året. I arbetsinkomsten för vart och ett av kalenderåren beaktas även de i 62 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid i enlighet med vad som föreskrivs i 63 § 2 mom. samt de inkomster som motsvarar inkomst för återstå

ende tid från den invalidpension som betalats ut under de år som beaktas. Summan av inkomsterna divideras med det antal år som beaktats när summan räknades ut. I det antal år som utgör divisorn beaktas inte kalenderår under vilka personen varken har haft inkomster som avses i 1 mom. eller ovan avsedda inkomsten som motsvarar inkomsten för återstående tid från invalidpensionen. Därefter divideras det tal som utgör kvoten med 12.

Om en tjänstgöring som avses i detta kapitel under de högst tio kalenderår som ska beaktas enligt 2 mom. varit avbruten utan lön under en sammanhängande tid på minst 30 dagar under ett kalenderår, ska det året och inkomsterna för året på ansökan lämnas obeaktade när slutlönen bestäms. Förutsättningen för att de inte ska beaktas är att orsaken till avbrottet är att militären skött en annan tjänst eller ett annat arbete än en militär tjänst eller ett militärt uppdrag eller att det är fråga om sådan tjänst- eller arbetsledighet som han eller hon har rätt till enligt lag eller tjänstekollektivavtal. Dessutom förutsätts att det till det aktuella kalenderårets arbetsinkomster för den tiden inte har lagts till i 2 mom. avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid. Det antal år som inte beaktas kan dock utgöra högst en tredjedel av de högst tio kalenderår som avses i 2 mom.

98 §

Pensionstillväxt

En militärs pension tillväxer för varje till pensionstid hänförlig dag med 1/180 procent av de pensionsgrundande arbetsinkomsterna, dock med högst 2 procent per år. Pensionen för en tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet tillväxer för varje till pensionstid hänförlig dag med 1/120 procent av de pensionsgrundande arbetsinkomsterna, dock med högst 3 procent per år. En militärs pension för återstående tid tillväxer såsom i arbete till den del återstående tid inräknas i pensionen, till utgången av den månad under vilken militären fyller 50 år. Detta moment till-

98 §

Pensionstillväxt

En militärs pension tillväxer *med 2 procent per år av varje års pensionsgrundande arbetsinkomster*. Pensionen för en tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet tillväxer *med 3 procent per år av varje års pensionsgrundande arbetsinkomster*. En militärs pension för återstående tid tillväxer såsom i arbete till den del återstående tid inräknas i pensionen, till utgången av den månad under vilken militären fyller 50 år. Detta moment tillämpas endast, om

1) en militär har pensionsgrundande inkomster som i medeltal uppgår till minst

lämpas endast, om

1) en militär i militär tjänst har pensionsgrundande inkomster som i medeltal uppgår till minst 12 000 euro om året och han eller hon under de fem kalenderår som omedelbart föregår den tidpunkt då pensionsrätt uppkommer och anställningen upphör, under minst tre kalenderår i sådan tjänst har pensionsgrundande inkomster som uppgår till minst ovan nämnt belopp, eller om

2) invalidpension beviljas med tillämpning av 55 §.

För oavlönad tid som avses i 62 § tillväxer pensionen för en militär på samma sätt som för en arbetstagare i annan än militär tjänst.

En militärs ålderspension omräknas med livslängdskoefficienten i enlighet med 72 § dock så att pensionen, när en militärs ålders-

12 000 euro om året i en militär tjänst och han eller hon under de fem kalenderår som omedelbart föregår den tidpunkt då pensionsrätt uppkommer och tjänstgöringen upphör, i minst tre kalenderår i en sådan tjänst har pensionsgrundande inkomster som uppgår till minst det ovan nämnda beloppet, eller

2) invalidpension beviljas med tillämpning av 55 §.

Den pension som enligt 1 mom. har tillväxt för en militär under de år som föregår de i 97 § avsedda sista tio kalenderåren omvandlas till att motsvara de ändringar som skett i inkomstnivån. Den intjänade pensionen multipliceras med det tal som fås när slutlönen divideras med den genomsnittliga månadsinkomsten för de kalenderår som använts för att bestämma slutlönen. De föregående årens genomsnittliga månadsinkomst räknas ut genom att till varje års inkomster i en militär tjänst lägga till de inkomster som avses i 63 § 2 mom. samt de inkomster som motsvarar inkomst för återstående tid från den invalidpension som betalats ut under dessa år. Summan av inkomsterna divideras med det antal år som beaktats och därefter med 12. När den genomsnittliga månadsinkomsten räknas ut beaktas inte de två första intjänandeåren, eller de kalenderår där inkomsterna ligger under 70 procent av den genomsnittliga inkomsten för de två föregående intjänandeår som beaktas när den genomsnittliga inkomsten räknas ut och inte heller det tredje intjänandeåret, om inkomsterna ligger under 70 procent av det andra intjänandeårets inkomster. Koefficienten fastställs med två decimalers noggrannhet. Om det inte finns några år som ska beaktas, är koefficienten 1,00.

Om tjänstgöringen upphör samma år som ålderspensionen börjar, används som inkomster för det året den slutlön som bestäms enligt 97 §. Slutlönen multipliceras med antalet kalendermånader från ingången av det år då pensionen börjar till slutet av den månaden då tjänstgöringen upphör.

För oavlönad tid som avses i 62 § tillväxer pensionen för en militär på samma sätt som för en arbetstagare i annan än militär tjänst.

En militärs ålderspension omräknas med livslängdskoefficienten i enlighet med 72 § dock så att pensionen, när en militärs ålderspension börjar, omräknas med den livs-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

pension börjar, omräknas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen började. Om en militär beviljas invalidpension på grund av arbetsoförmåga, omräknas, när invalidpensionen börjar, den pension som intjänats fram till det att arbetsoförmågan började med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetsoförmågan började. Vid tillämpningen av livslängdskoefficienten omräknas beloppet av den ålderspension som intjänats i militär tjänst innan pensionens maximibelopp begränsas i enlighet med 99 §.

längdskoefficient som fastställts för det år då pensionen började. Om en militär beviljas invalidpension på grund av arbetsoförmåga, omräknas, när invalidpensionen börjar, den pension som intjänats fram till det att arbetsoförmågan började med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetsoförmågan började. När livslängdskoefficienten tillämpas omräknas beloppet av den i militär tjänst intjänade ålderspensionen innan pensionens maximibelopp begränsas i enlighet med 99 §.

99 §

Pensionens maximibelopp

Maximibeloppet av pensionen för en militär får vara högst 60 procent av den i detta kapitel avsedda pensionsgrundande arbetsinkomsten. Maximibeloppet gäller förmåner som beviljas eller som en arbetstagare får rätt till i samband med militärpensionsfall. Avdraget görs på militärpensionen.

99 §

Pensionens maximibelopp

Maximibeloppet av *en i detta kapitel avsedd* pension för en militär får vara högst 60 procent av den i detta kapitel avsedda *slutlönen*. Maximibeloppet *innefattar även i 62 § avsedda förmåner som beviljas* i samband med militärpensionsfall. Avdraget görs på militärpensionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2016 eller senare.

Har en militär enligt lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006) rätt till ålderspension på basis av tid som berättigar till pension, fastställs den tid som berättigar till pension från och med den 1 januari 2014 genom att tiden för sammanhängande oavlönade avbrott på minst 30 dagar i tjänstgöringen eller arbetet dras av från tiden i den militära tjänsten eller det militära uppdraget.

De år som avses i 96 § 2 och 3 mom. till och med den 31 december 2013 beaktas räknade enligt 96 § i den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Om militär-tjänstgöringen upphör 2014 eller 2015 och inkomstkravet enligt 96 § 2 eller 3 mom. inte uppfylls under dessa år, bestäms kravet på tjänstgöringstid enligt 96 § i den lag som gällde vid ikraftträdandet.

Pensionen från en militär tjänst eller från ett militärt uppdrag före den 1 januari 2014 till utgången av det år som föregår det första året som beaktas när slutlönen räknas ut bestäms i enlighet med den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag och i enlighet med lagen om införande av lagen om statens pensioner så att slutlönen enligt 97 § anses utgöra den pensionsgrundande lönen. Samma förfarande tillämpas, om den militära tjänstgöringen har upphört före ikraftträdandet av lagen.

När intjänandeår väljs för uträkning av koefficienten enligt 98 § 2 mom. i denna lag beaktas också de år som föregått lagens ikraftträdande. Om åren 2014 och 2015 då lämnas obeaktade, ska den genomsnittliga månadsinkomsten för dessa år räknas ut enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag utifrån inkomsterna det sista intjänandeår som föregår 2014.

Det penningbelopp som nämns i 96 § 2 och 3 mom. och i 98 § 1 mom. i denna lag motsvarar värdet ett (1,000) för den i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) avsedda lönekoeficienten år 2004.